

Asia: VN/27266/2024

Lausuntopyyntö pankkipalvelulainsäädännön arviointia koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne yrityksen ja yhteisön perusmaksutiliä koskevista ehdotuksista

Takuusäätiö kannattaa ja pitää tärkeänä parannuksena ehdotusta laajentaa oikeus perusmaksutiliin koskemaan myös mikro- ja pienyrityksiä ja elinkeinonharjoittajia.

Takuusäätiö näkee asiakaskunnassaan, miten pienyrittäjän tai elinkeinonharjoittajan yritystoiminnan ja henkilökohtainen talous menevät helposti sekaisin, jos toimintaa pitää pyörittää yhden tilin avulla. Tämä haastaa sekä yritystoiminnan kannattavuuden seurantaan että yksityistaloudenpitoa.

Yritystoiminnan aloittaminen ja jatkaminen edellyttää peruspankkipalveluita ja erillistä yrityksen rahaliikenteeseen tarkoitettua pankkitiliä. Vallitseva heikko taloustilanne on lisännyt työttömyyttä. Osa työttömistä pystyy ja haluaa työllistää itsensä ryhtymällä yrittäjäksi. Erityisesti ulkomaalaistaustaisten on vaikea työllistyä työmarkkinoilla. Yritystoiminnan aloittamisen esteitä on madallettava tai poistettava. Suomen talouskasvu tarvitsee yrittäjiä ja työllisiä.

Pankkipalvelujen hinnoittelun pitää olla kohtuullista. Hinnoittelussa olisi pystyttävä ottamaan huomioon yrityksen koko ja yritysmuoto, jotta pienyrityksillä ja elinkeinonharjoittajille on aito mahdollisuus pankkipalvelujen käyttämiseen.

2. Huomionne asiakaspalvelua koskevista ehdotuksista

Esityksellä pyritään vastaamaan vähintään osaan tunnistetuista pankkipalveluja koskevia haasteita. Haavoittuvia asiakasryhmiä on tunnistettu mm. vammaiset ja ikääntyneet henkilöt sekä henkilöt, jotka eivät pysty esimerkiksi toimintakyvyn rajoitteiden tai taloudellisten haasteiden takia käyttämään digitaalisia palveluita. Pankkipalveluiden saatavuuden ongelmat haittaavat myös Suomen houkuttelevuutta työperäiselle maahanmuutolle.

Takuusäätiö kannattaa esityksiä, jotka vähentävät erilaisten asiakasryhmien syrjintää ja toisaalta parantavat yhdenvertaisuuden toteutumista. Peruspankkipalvelut tulee toteuttaa siten, että ne ovat kaikkien saatavilla ja että niitä pystyy jokainen myös käyttämään. Tämä sisältää palvelujen

hinnoittelunkin. Palvelujen tai palvelupakettien hinta ei saa muodostaa estettä peruspankkipalvelujen käyttämiselle.

Täsmennys, että luottolaitosten tulee vastata asiakasyhteydenottoihin ilman aiheetonta viivytystä, on tärkeä. Takarajaksi on asetettu viisi pankkipäivää. Toivottavaa on, ettei viidestä pankkipäivästä muodostu normia, vaan asiakas saa vastauksen lyhyemmässä ajassa, jos asia on kiireellinen.

3. Huomionne muista esityksen yhteydessä arvioiduista aiheista (esim. yhdenvertaisuus, raportointi, jatkoselvittävät aihekokonaisuudet)

-

4. Halutessanne voitte jättää tähän muita huomioita

Esityksen valmisteluun osallistunut työryhmä edustaa monia tärkeitä näkökulmia, joita on tuotu työryhmämietinnössä hyvin esille ja myös otettu huomioon ehdotetuissa muutoksissa.

Vaikka valtaosa väestöstä pystyy käyttämään digitaalisia palveluita, on myös ryhmiä, joille niiden käyttäminen on vaikeaa tai mahdotonta. Näiden ihmisten huomioiminen peruspankkipalvelujen saatavuudessa ja yhdenvertaisuudessa on ensiarvoisen tärkeää. Asioinnin sujuvuus ja kohtuullinen hinnoittelu tulisi taata kaikille, myös heille, jotka eivät asioi digitaalisesti.

Taloudellinen hyväksikäyttö tulee tasaisesti esille Takuusäätiön asiakastyössä. Tästäkin näkökulmasta on tärkeä varmistaa, että ihmiset voivat hoitaa omia raha-asioitaan itse. Koska myös erilaiset huijaukset ovat tavallisia, peruspankkipalvelujen tulisi sisältää niistä varoittamista ja tiedottamista. Erityisen tärkeää tiedonsaanti on eri syistä haavoittuvassa asemassa oleville asiakasryhmille.

Suomen Pankki on nostanut esille kotitalouksien maksamisen varautumisen merkityksen nykyisessä maailmantilanteessa, missä epävarmuus ja monenlaiset riskit ovat kasvaneet. Yksi maksamisen kotivara on pankkitilin avaaminen ja aktivoiminen yhden pankin sijaan kahdessa pankissa. Sen tulisi olla mahdollista, vaikka siitä saattaakin syntyä kustannuksia luottolaitokselle.

Vaikka käteisen käyttö on Suomessa vähentynyt, sen saatavuus ja käyttö on turvattava riittävällä tasolla. Kriisitalanteissa käteinen voi olla ainoa maksuväline, mikä on käytettävissä. Osalle ihmisistä käteisen käyttö on myös taloudenhallinnan väline. Näkymätön maksaminen kortilla, puhelimella, laskulla ja luotolla voi hämärtää omien taloudellisten reunaehtojen hahmottamisen ja aiheuttaa kuluttamista yli varojen. Osa talous- ja velkavaikeuksissa olevista Takuusäätiön asiakkaista kertoo nostavansa viikon tai kuukauden käyttörahan käteisenä, koska siten on helpompi hahmottaa rahankäyttöä.

Työllisyyden kohentuminen, talouden elpyminen ja talouskasvu vaativat myös lisää yritystoimintaa. Usein yritystoiminta lähtee liikkeelle itsensä työllistämisestä tai muutoin pienimuotoisesta toiminnasta. Tähän tarvitaan myönteistä ilmapiiriä ja kannustamista esteiden sijaan. Kohtuuhintaisten peruspankkipalvelujen tarjoaminen elinkeinoharjoittajille ja pienyrittäjille vahvistaa ja tukee edellytyksiä perustaa yritys ja harjoittaa yritystoimintaa.

Backman-Grönqvist Minna
Takuusäätiö sr.